

॥ अथ श्रीसार्वांसच्चरीत ॥ अध्याय १३ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥
श्रीसीतारामचंद्राभ्यो नमः ॥ श्रीसद्गुरुसार्वांनाथाय नमः ॥ आकारान सुता भशेन । अर्थगांभिर्यान
भोव गहन । व्याप्तिनूय भोव विस्तीर्ण । ‘संकीर्ण तरीय तितलेच ॥१॥ अशे ते बाबांचे बोल ।
अर्थान तत्वान अती सखोल । कल्पनेत पसून थारचे नात फोल । समतोल आनी अनमोल ॥२॥

पुर्वपार धोरणान रावचें । शक्य तितलें आज्ञाधारी जावचें । शाश्वत समाधानी सदांच आसचें । चिंतेस्त रावचें न्हय
केन्नाच ॥३॥ “आरे हांव जरी जालों फकीर । घर ना दार बेफिकीर । बसलों एका जाग्यार स्थीर । कटकट सगली
त्यागून ॥४॥ तरीय ती माया अनिवार । म्हाकाय सतायता वयलेवयर । हांव विसरतां पूण पडना तिका विसर ।
वेंगायता ती म्हाका सदांच ॥५॥ आदिमायाच ते हरीची । धांदल करता ब्रह्मादिकांची । थंय महजे सारक्या दुबळ्या
फकिराची । थिटाय कितें तिचे मुखार ॥६॥ हरीच जातलो जेन्ना प्रसन्न । तेन्नाच जातलें तें विच्छिन्न । अभंगा
विणें हरिभजन । मायेचें निरसन जायना पल्य” ॥७॥ अशें हें मायेचें वहडपण । बाबा भक्तांक करीत वर्णन ।
वांगडाच निवृत्ती करून । वर्णीत तिची भजनस्थिती ॥८॥ म्हजी ‘सचेतन मुर्ती संत । कृष्णान स्वता म्हणलां
भागवतांत । सगल्यांक खबर हें स्पश्ट मत । उद्धवा विशिं हरीचें ॥९॥ म्हणून भक्तांच्या कल्याणार्थ । दयाघन
श्रीसार्वांसमर्थ । उलयले जें सत्य सार्थ । आयकात नतमस्तक जावन तुमी ॥१०॥ ‘पाप जांचें नाश जालें । अशे जे

१. संमिश्र. २. फट. ३. आदलें आनी उपरांतचें. ४. भंग. ५. जिवी. ६. कल्याणा खातीर.

पुण्यात्मे निराले । तेच म्हज्या भजनांत रंगले । वळख तांकां कळळी म्हजी ॥११॥ “साईं साईं” जे म्हणटले नित्य । लक्ष दवरीन तांचेर दीमरात । उतरांचेर म्हज्या ह्या विस्वास दवरात । जातलें कल्याण खात्रेन ॥१२॥ लागना म्हाका पुजा ‘संभार । षोडश वा अश्टोपचार । जंय श्रद्धा भाव अपरंपार । रावतां थंयसरूच हांव सदैव” ॥१३॥ अशें बाबा वेळावेळार । उलोवन गेले भक्तप्रेमा खातीर । आतां स्मरून तें एक एक उतर । करुया समाधान मनाचें ॥१४॥ असो हो साईं दयाळू । शरण आयिल्लांचो कृपाळू । भक्तकैवारी मायाळू । नवल पळयात केलें तें ॥१५॥ धालोवन मनाची चंचलताय । करून ताची एकाग्रताय । आयकात ही नवी कथा पुराय । धादोशी भोव जातले तुमी ॥१६॥ अमृताचो पावस साईं मुखाचो । पुरावो तोच जंय तृप्ततायेचो । कोणाक वाज येत शिरडींत वाकुरपाचो । विचार स्वहिताचो केल्यार ॥१७॥ फाटल्या अध्यायांत जालें आख्यान । समाधी घेतिल्ल्या गुरुचें दर्शन । एका अग्नीहोत्र्याक कशें दिवन । केलो खुशालभरीत ताचेर ॥१८॥ आतां हो अध्याय आनिकूय गोड । भक्त एक टिबीन पिडेस्त । दिली ताका भलायकेची जोड । मोडून खोड सपनांत ॥१९॥ तरी भक्त भाविकांनो आयकात । जावन पुराय सावचीत । अती गहन हें साईंचरीत । नाश पापांचो करपी जें ॥२०॥ पुण्यपावन हें चरित्र । उदक जशें गंगेचें पवित्र । धन्य आयकुप्याचे ‘श्रोत्र । मृत्युलोकांत ह्या उपकारक तें ॥२१॥ अमृताची उपमा दिल्यार पसून । अमृत नासतलें गोड ताचेहून । अमृत करतलें प्राण रक्षण । चरित्र हें जल्मनिवारक ॥२२॥ जीव म्हणटा सत्ताधीश स्वताक । करतलों जें जें येतलें इत्शेक । अशें जाच्या दिसतलें मनाक । कथानक हें आयकुचें ताणें ॥२३॥ जीव जरी खरो स्वतंत्र । सुखा खातीर कश्टता दीमरात । पदरीं पडटा दुख्ख मात्र । हें तर चरित्र सत्तेचें ॥२४॥ दुख्खां टाळपा खातीर । आसुनूय खिणाखिणाक सादूर । तरी तीं आसतात मागार । काडटात ज्युस्त ताकाच सोदून ॥२५॥ पयसावंक गेल्यार लागीं

१. सामान, २. कान.

॥श्रीसार्वासच्चरीति॥

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || अध्याय १३ || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE
 येतात । झाडून उडयल्यार चढूच दसतात । मनीस सुखा खातीर धडपडटात । तरीय दुख्खां सोडिनात फाट ॥२६॥
 जीव जरी खरो स्ववश । तरी तो आसतना पूर्ण सूखवश । दुख्खाचो एक लवलेश । करिना स्पर्श इल्लो पसून ॥२७॥
 पाप करिनासतना केन्ना । पुण्याचीच करता समृद्धी जेन्ना । सुखाचीच जाता वाड तेन्ना । स्वतंत्र बुद्दी म्हणून ॥२८॥
 तरीय जीव ना स्वतंत्र । फाटीक लागलां कर्मतंत्र । ताचो खेळूच विचित्र । हातांत खामसुत्र कर्माचे ॥२९॥ पुण्या
 कडेन लक्ष 'जाय । पापा कडेन ओडटा पांय । सत्कर्माचो सोदतकूच ठाय । पाप्याक कितें समजतले ॥३०॥ पुण्ये
 जिल्ल्यांतल्या जुन्नराचो । भिमाजी पाटील नारायणांवचो । आयकात भाग ताचे कथेचो । जशें वखद अमृताचेंच ॥३१॥
 भिमाजी घरचो सूखसंपन्न । आयिल्ल्यां गेल्ल्यांक घालतालो अन्न । केन्नाच नासले दुख्खी जाचें मन । खुशालभरीत
 सदांच ॥३२॥ दैवाचे विलक्षण संजोग । आपसुकूच घडटात लाभवियोग । चलून येतात कर्मभोग । पिडा उपरासतात
 नाका जाल्ल्यो ॥३३॥ वर्स एकुणिसशीं णव । लागले भिमाजीचे फाटीक दुर्दैव । जालो टिबीचो उद्धव । सुटली
 खोंकली भिरांकूळ ॥३४॥ खोंकून खोंकून जाम जालो । जोरूय बरोच चडपाक लागलो । दिसानदीस वाडतूच
 गेलो । खंती जालो भिमाजी ॥३५॥ तोंड फेंसान भरून ओतचें । रक्ताचे खडे पडपाक लागाचे । पोटांत मळमळे
 आकांताचें । हाल जिवाचे सोंसनात ॥३६॥ दुयेंसान तेंकलो हांतरुणाक । सुकृत गेलो जावन फ्राक । उबगलो करून
 वखदां उपचारांक । बेजारलो सामको जिवाकूच ॥३७॥ जेवणखाण रुचना जालें । पोटांत गेलले पचनाय जालें ।
 हाल जिवाचे सोंसनात जाले । करचें कितें कळना ताका ॥३८॥ देवदेवसपणां सगलीं जालीं । दोतोर, घाडयांनी
 आस्त सोडली । आतां भिमाजीचीच खात्री जाली । चुकना मरण आपलें ॥३९॥ पाटील जालो खंती मनांत । आतां

१. वता.

EEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता ॥ EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE (१५८)

EEEEEEEEE.....|| अध्याय १३ || EEE.....||
थोड्यांच दिसांचो हो सांगात । कूड खचता दीसरात । मेजपाक लागलो खीण खीण ॥४०॥ होरायली कुलदेवतेक । पूण
तीय पावना उल्याक । वैज घाडी भगत सगल्यांक । थकले विचारून पाटील ॥४१॥ कोण म्हणटाले 'अंगरोग ।
कसलो हो दैवयोग । दिसताले जशे हे कर्माचे भोग । जालोना उपेग मनीस यत्नांचो ॥४२॥ वैज, घाडी खूब जाले ।
उपाय करून तेय थकले । शाणेपण कोणाचें ना चल्लें । यत्न फुकट सगल्यांचे ॥४३॥ पाटील सामकेच निरशेले ।
म्हणलें, देवा हें कितें केलें । कितेंच कशें ना उपेगाक आयलें । पाप अशें कसलें हें ॥४४॥ देव तरी कसलो विलक्षण ।
सूख भोगप्याक एकूय खीण । दिना आपलें जावपाक स्मरण । करणी ताची अजापीत ॥४५॥ उपरांत येता जेन्ना
ताच्या मनांत । धाडटा संकशटां फाटोफाट । करून स्वताचें स्मरण दीत । “नारायणा धांव” म्हणपाक
लावन ॥४६॥ आसू, काकुळटेचो आयकून उलो । देवाक आयलो कळवळो । भिमाजीक उपाय सुचलो । पत्र
धाडपाचो 'नानाक ॥४७॥ करतले कितेय तरी नाना । जें हेर कोणाक जमना । असो पूण विस्वास मना । दिसलो
भिमाजी पाटलांच्या ॥४८॥ तोच तांचो शुभशकून । तेंच दुयेसाचें निसन । फुडें सविस्तर पत्र बरोवन । धाडलें तांणी
नानांक ॥४९॥ नानांची तांकां जावप याद । होच साईंचो कृपाप्रसाद । निवारण रोगाचें घडपाक । गहन लिला
संतांच्यो ॥५०॥ ही आसतना काळचक्राची रचना । थंयसरूय दिसता ईश्वरी योजना । हाचे भायर करून हेर
कल्पना । झेत कोणे मारचो न्हय ॥५१॥ क्रिया वायट बन्यो सगल्योच । येवजण्यो आसतात ताच्योच । तारपी
मारपी सगलो तोच । सुत्रधार तोच सगल्यांचो ॥५२॥ चांदोरकरांक बरयलें पाटलान । आयली वरखदांची उबगण ।
गेली जगपाची आस विरगळून । संवसार नाकासो दिसता हो ॥५३॥ डॉक्टरांनी आस सोडली । व्याधी 'दुसाध्य

१. भायली पिडा. २. नारायण म्हणल्यारूच नानासाहेब गोविंद चांदोरकर. ३. बरी जावप अशक्य अशी.

EEEEEE.....|| श्रीसाईसच्चरीता|| EEE.....|| १५९

EEEEEEEEEEEEEEEEE|| अध्याय १३ || EEEEEEEEEEEEEE
थारायली । घाडी भगतांनी शरणागती पत्करली । उमेद खचल्या म्हजीय ॥५४॥ तरी आतां एक विनंती । करतां
तुमच्या चरणांप्रती । घडची म्हाका भेट तुमची । उरल्या ही आस एकूच ॥५५॥ पत्र वाचलें चांदोरकरान । जालें
दुखखी तांचेय मन । पाटलाक हे भोग कित्याक म्हणून । हाललें काळीज तांचेय ॥५६॥ जापेत कळयलो एकूच उपाय ।
बाबा साईंचे धरचे पांय । तांचे बगर ना आनीक उपाय । मायबाप तोच एक आतां ॥५७॥ तीच आवय सगल्यांची ।
उलो मारिनाच फुडे धांवत येतली । आवयचे मायेन वेंगायली । वळखता गरज लेकरांची ॥५८॥ टिबीचें कितें घेवन
बसल्यात । दर्शनान म्हारोगूय वतात । दुबाव मातृय धरून नाकात । येवन धरात घटट पांय तांचे ॥५९॥ जो जें मागता
ताका तें दितात । हे प्रतिज्ञेन जे वागतात । म्हणून म्हणटां आतां धांवात । घेयात दर्शन श्रीसाईंचें ॥६०॥ व्हडल्यांत
व्हडली भिरांत । मरणा परस कसली आसत । चलात साईंचरणांक वेंगायात । करतलो निर्भय तोच एक ॥६१॥
दुखेस्त पाटलाची व्यथा । जाली जीव वचपा सारकी अवस्था । केन्ना मेळटलों साईंनाथा । केन्ना कार्य करतलों
साध्य ॥६२॥ अशे लागले तळमळे पाटलाक । सांगलें ताणें लागात तयारेक । सामानसुमान बांदपाक । वचुया
शिरडीक सकाळींच ॥६३॥ असो दृढनिश्चय ताचो । निरोप घेवन सगल्यांचो । ध्यास धरून साईंदर्शनाचो । पाटील
लागलो वाटेक ॥६४॥ घेवन सोयन्याधायन्यांक । भिमाजीक भोव ताकतीक । तितलीच लागिल्ली उमळशीक ।
दवरपाची पांय शिरडींत ॥६५॥ गाडी मशिदीच्या चौका कडेन । थांबयली फुडल्या दारा कडेन । चौगांनी हाताक
धरून । हाडले वयर भिमाजींक ॥६६॥ नानासाहेब वांगडा आसले । माधवरावूय थंय आयले । ज्या माधवरावांच्या
हातांत आसलें । सोंपे पद तें सर्वत्रां ॥६७॥ पाटलाक पळोवन बाबान म्हणलें । ‘शामा हे चोर हाडून कितले ।
म्हज्या पांयांचेर घालतले । कसली म्हण ही कृती तुजी’ ॥६८॥ दवरून माथें चरणांचेर । करून दुकांचो अभिशेक
EEEEEEEEEEEEEEEEE|| श्रीसाईंसच्चरीता|| EEEEEEEEEEEEEE
160

EEEEEEEEEEEEEEEEE|| अध्याय १३ || EEEEEEEEEEEEEE
तांचेर । “कृपा करात ह्या अनाथाचेर । हे साईनाथा” म्हणले भिमाजीन ॥६९॥ पळोवन पाटलाची व्यथा । दया
आयली साईनाथा । तशी न्हिवली दुखखी अवस्था । पाटील मनांत विस्वासलो ॥७०॥ पळोवन भिमाजीक
अस्वस्थ । कृपासागर श्रीसाई समर्थ । कळवळ्ले सामके मनांत । उलयले हास्यमुखान तेना ॥७१॥ “बस आतां
सोड खंत । खंत करिनात विचारखंत । जालो तुज्या भोगांचो अंत । शिरडींत पांय दवरतकूच ॥७२॥ दुखखसागरांत
गळ्या मेरेन बुडलो । व्हड दुखखांच्या भोंवऱ्यांत सांपडलो । जो हे मशिदीची पायरी चडलो । सुखी तो जातलोच हें
वळखात ॥७३॥ फकीर हांगाचो व्हड दयाळू । दसल्या जी तुका दुखखांची जळू । काडटलो तिका कृपाळू । तो
मायाळू सगल्यांचो ॥७४॥ आतां तूं सुसेगादपणान । राव भीमाबाईच्या घरांत वचून । वतकूच दीस दोन-तीन ।
मेळटलो गूण पळय तुका” ॥७५॥ जे पर्णी कोणूय आयुश्यहीण । नशिबान पावचो अमृता कडेन । मेळची ताका
नवी जीण । तसोच अणभव पाटलाक ॥७६॥ आयकून साईमुखांतले वचन । मरणाक तेंकिल्ल्याक अमृताचें
पान । वा तानेल्ल्याक मेळचें जीवन । तितलीच खोस पाटलाक ॥७७॥ दर पांच मिणटांनी । तोंड भरताले रक्ताच्या
गुळ्यांनी । वरभर पळयतकूच बाबांच्या दोळ्यांनी । त्रास लागले उणे जावपाक ॥७८॥ केलेना दुयेंसाचें परिक्षण ।
विचारलेना तें जावपाचें कारण । फकत कृपेच्या निरिक्षणान । घालयली पिडा पाटलाची ॥७९॥ फकत पळयल्ल्यार
कृपेन । सुको रुखूय येता आंकरून । वसंत नासतनाय घोंसांनी फुलून । रसरसता फळांनीय तितलोच ॥८०॥ दुयेंत
किंते भलायकी किंते । पाप पुण्याचें येतकूच भरतें । जाचें ताका पडटाच भोगचें । चलना हेर उपाय ॥८१॥ फकत
भोगूच ताका क्षय । जल्माजल्मांचो होच निश्चय । भोगले बगर आनीक कांय । नासता हेर उपाय ॥८२॥ मात

१. उदक.

EEEEEEEEEEEEEEEEE|| श्रीसाईसच्चरीता|| EEEEEEEEEEEEEE
१६९

EEEEEEEEEEEEEEEEEE || अध्याय १३ || EEEEEEEEEEEEEE
भाग्यान घडप संतदर्शन । हेय एक पिडेचे 'उपशमन । पिडेस्त मागीर दुखब्र सहन । करपाक शकता असुदाय ॥८३॥
व्याधी करतात हाल अपार । संत दवरतात कृपेची नदर । तातूंतल्यान भोगांचे दुखब्रा बगर । संत निवारण
करतात ॥८४॥ फकत बाबांचे उतर प्रमाण । तेंच वखद रामबाण । एकदां धंयभात खातकूच सुण्यान । जालें
निवारण मलेरियाचे ॥८५॥ कथेंत दिसतली आडकथा । पूण त्यो एकठांय आयकतां । दिसतली तुमकां समर्पकता ।
याद दिवपीय साईच ॥८६॥ “म्हजी कथा हांवूच करीन” । अशें सांगलां स्वता साईन । तांणीच ह्या कथांचे
स्मरण । दिलां करून म्हाका ह्या समयार ॥८७॥ बाळा गणपती नांवाचो एक । जातीचो शिंपी व्हड भावीक । येवन
मशिदींत बाबांक । सामको काकुळटेन सांगतालो ॥८८॥ अशें कसलें हांवें केलें पाप । सोडिना म्हाका हो मलेरिया
ताप । बाबा केले उपाय अपाप । वचना ताप आंगांतलो ॥८९॥ तरी आतां कसलो करू उपाय । जालीं सगलीं
वखदां, कसाय । तुमीच सांगात कितें तरी उपाय । वतलो कसो ताप हो ॥९०॥ तेन्ना दया आयली बाबांक । सांगलो
उपाय तांणी बाळांक । मलेरिया तो घालोवंक । आयकात गजाल ती नवलांची ॥९१॥ “धंयभाताच्यो उंडयो
करून । लक्ष्मीआईच्या देवला कडेन । काळ्या सुण्याक दी व्हरून । जातलो बरो तत्काळ” ॥९२॥ बाळा
भियेभियेतूच गेले । घरांत वचून सोदपाक लागले । धांपून दवरिल्लें शीत मेळलें । धंयूय मेळलें थंयच तांकां ॥९३॥
बाळा मनांत विचार करी । धंयभात मेळलो तरी । काळो सुणो कसो तरी । देवला कुशीक मेळटलो काय ॥९४॥
बेठोच हुसको ताच्या मनांत । सांगिल्ले सुवातेर जेन्ना ते पावत । काळो सुणो शेंपडी हायलत । आयलो फुड्यांत
आपुणूच ॥९५॥ पळोवन असो हो योग जुळिल्लो । बाळा खुशालभरीत जालो । धंयभात ताका खावंक घालो ।

१. शांती.

EEEEEEEEEEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता || EEEEEEEEEEEEEE (१६३)

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || अध्याय १३ || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE
 येवन सांगलो प्रकार बाबांक ॥१६॥ सारांश हो जो प्रकार घडलो । कोर्णे कसोय जरी ताका मानलो । तेन्नाच्यान
 मल्लेरिया ना जालो । सुसेग मेळ्लो बाळाक ॥१७॥ अशीच एकदां बापूसाहेब बुटटींक । थंडी भरली पोटांत ।
 भायन्यो जाताल्यो फाटोफाट । आँकारेय येताले एकसारके ॥१८॥ कपाट आखबें खखदांनी भरलें । पूण एकूय ना
 लागू पडलें । बापूसाहेब सामके भियेले । पडले खोल विचारांत ॥१९॥ भायन्यो आँकान्यो थांबना जावन ।
 बापूसाहेब गेले खचून । बाबांचें नित्य दर्शन घेवपाक पसून । उरली ना शक्त आंगांत तांच्या ॥१००॥ पडली खबर
 बाबांच्या कानांत । हाडून बसयले तांणी फुड्यांत । म्हणलें आनीक वच्चो ना परत । शौचाक तूं दवर याद ॥१०१॥
 थांबपाकूय जाय आँकारी । ताचे मुखार हालोवन तर्जनी । ताका पळयत आदले वरी । म्हणलें बाबांनी परत
 तशेंच ॥१०२॥ तात्पर्य त्या उत्तरांचो धाक । भिरांत पडली दोनांय व्याधींक । पळळ्यो सोडून बापूसाहेबांक । मेळ्लो
 सुसेग जिवाक ॥१०३॥ गांवांत एकदां आयली महामारी । लोकांचेर संकश्ट भारी । सगल्यांक लागली हागवण
 आँकारी । कळवळे जिवाक तानेन ॥१०४॥ लागींच आसले डॉक्टर पिल्ले । तांणी सगले उपाय केले । अखेरेक
 जेन्ना सगलेच थकले । मारीर ते गेले बाबां कडेन ॥१०५॥ जशें जशें जें घडलें । साईचरणीं कथन केलें । कॉफी
 दिवची काय उदक विचारलें । पिल्लेन तेन्ना बाबांक ॥१०६॥ बाबांनी मार्गदर्शन तांकां केलें । दूद बदाम दिवपाक
 लायलें । अक्रोड पिस्त्या वांगडा दी म्हणलें । येजूय तांकां पिवपाक ॥१०७॥ तातूंत तांची भागतली तान । जातलें
 तत्काल व्याधीहरण । सारांश अशे तरेन ही पेज पियेवन । मेळ्ली मुक्ती ताका दुयेंसांतल्यान ॥१०८॥ “खा अक्रोड
 पिस्ते बदाम” । तातूंतल्यान महामारीक मेळचो आराम । उतरांच बाबांची विस्वासधाम । दुबावाक ना जागो थंय ॥१०९॥
 आलंदीचे स्वामी एक । साईसमर्थांच्या दर्शनाक । आयले एकदां शिरडीक । पावले आश्रमांत श्रीसाईंच्या ॥११०॥

EEEEEEEEEEEEEEEEE|| अध्याय १३ || EEEEEEEEEEEEEE
आसलो तांकां कानांचो रोग । तातूंत ना सुसेग, न्हिदेचो भंग । ऑपेरेशन करून लेगीत । पडलोना गूण
इल्लोय ॥११॥ किटकिटालो हिसपा भायर । थांबनासलो खीणभर । मागीर वचपाचो केलो विचार । गेले
आशिर्वाद मागपाक ॥११॥ करून नमस्कार साईपद । घेवन उदी प्रसाद । स्वाम्यान मागलो आशिर्वाद । कृपा
आसची सदांच ॥११॥ माधवराव देशपांडेन । काना विशीं विनवणी करून । “अल्ला अच्छा करेगा”
म्हणून । दिलें आस्वासन म्हाराजांनी ॥१४॥ असो आशिर्वाद मेळोवन । स्वामी परतले शिरडीच्यान । पत्र धाडलें
आळंदीच्यान । थांबिल्ले किटकिटे रोखडेच ॥१५॥ सूज मात आसली तशीच । ऑपेरेशन कचें तशेंच । तें करून
घेवपा खातिसूच । गेले मुंबय ते मागीर ॥१६॥ गेले दुमन्या डॉक्टरा कडेन । कळना कशें बाबांक कळलें हेवटेन ।
तपासलो जेन्ना तांचो कान । दिसलिना सूज खंयसूच ॥१७॥ ऑपेरेशनाची ना गरज । कानाक ना तुमच्या
सूज । स्वार्मीच्या मनाक सुसेग । दिसलें अजाप समेस्तांक ॥१८॥ अशीच आनीक एक कथा । विशय आयलाच
म्हूण सांगतां । ती सांगून आटोपतो घेतां । अध्याय हो श्रोत्यांनो ॥१९॥ फरशी सभामाटवाची । ज्या दिसा
घालपाक सुरवात केली । ताचे आठ दीस आदीं । मोडशी जाली महाजनीक ॥२०॥ हागवणीन सामको जालो
बेजार । तरीय भार पूर्ण बाबांचेर । थांबयले वर्खदां उपचार । बेजारलो भोव मनांत ॥२१॥ साई पूर्ण अंतज्ञानी ।
जाणटाले हें महाजनी । म्हणुनूच आपलें दुयेंस तांणी । सांगलेंना बाबांक केन्ना ॥२२॥ येतलें जेन्ना तांच्या
मनांत । करतले निवारण ते स्वताच । असो पूर्ण दवरून विस्वास । रावले व्याधी सोंसून ॥२३॥ जिवाक पडले जरी
कितलेय दंड । पुजेक पडपाक दिवप ना खंड । हीच जिद्द प्रचंड । सदांसर्वकाळ काकांची ॥२४॥ शौचाक कितले
फावटीं आनी केन्ना । प्रमाण वाडत गेलें जेन्ना । चुकची न्हय म्हूण आरती सेवा तेन्ना । किंतें केलें पळयात

EEEEEEEEEEEEEEEEE|| श्रीसाईसच्चरीता|| EEEEEEEEEEEEEE
168

काकांनी ॥१२५॥ तांबयो एक भरून उदकान । काळखांतूय मेलटलो सहजपणान । दवरलो लागींच अशे तरेन ।
 मशिदींत एके सुवातेर ॥१२६॥ स्वता बसताले बाबांचे कुशीक । लागताले तांचे पांय चेपपाक । हजर रावत सदांच्य
 आरतींक । चुकयनासले नेम केन्नाच ॥१२७॥ पोटांत घांस मारलोच । जाल्यार तांबयो लागीं आसलोच । बताले
 उदून हलूच । येताले शौचाक वचून ॥१२८॥ आसू, फरशी करपाक । दियात म्हणलें आज्ञा बाबांक । किंते सांगलें
 आयकात तात्यांक । त्या खिणाक बाबांनी ॥१२९॥ “वतां हांव ब्हालाचेर । थंयच्यान परत येतकर । कामाक तू
 सुरवात कर । ही फरशी बांदपाच्या” ॥१३०॥ उपरांत बाबा परत आयले । वचून आपल्या आसनार बसले । येवन
 पांय चेपपाक लागले । काका सदां भशेन ॥१३१॥ कोपरगांवच्यान टांगे पावले । मुंबयच्यान भक्त आयले । पुजा
 साहित्या सयत मशिदींत गेले । अभिवंदन केलें बाबांक ॥१३२॥ हेर भक्तांच्या सांगातान । अंधेरीचे पाटीलूय
 घेवन । आयले पुजेचें सामान । बसले वाट पळयत ॥१३३॥ इतल्यान सकयल आंगणांत । रथ जंय सदांच दवरीत ।
 पिकास थंयच मारून सुरवात । केली फरशी बसोवपाक ॥१३४॥ आयकलो तो आवाज मात । बाबांनी केलो
 बोवाळ विचित्र । घेतलो नरशींव अवतार अचकीत । करून दोळे तांबडे भडंग ॥१३५॥ खणटा रे तो थंय कोण ।
 घालतां ताका कमरांत मोडून । उलयतूच धांवले सटका घेवन । सुटलो थरथरो सगल्यांक ॥१३६॥ पिकास उडोवन
 कामगार पळ्ळो । दरेकलो उदून धांवत सुटलो । काकांचोय जीव दचकलो । जाल्यार धरलो हातूच बाबांनी ॥१३७॥
 म्हणलें वता खंय बस थंय । इतल्यान तात्या, लक्ष्मी पावलीं थंय । तांचेरुय काडली तापय । शिंवर करून
 गाळींचो ॥१३८॥ आसले जे लोक आंगणा भायर । तांचेरुय जालो गाळींचो शिंवर । इतल्यान भाजिल्या
 भिकणांची पिशवी थंयसर । पडिल्ली ती घेतली ओडून ॥१३९॥ बाबा तिडकल्ले जेन्ना । भिरांतीन लोक पळटाले

EEEEEEEEEEEEEEEEE|| अध्याय १३ || EEEEEEEEEEEEEE
तेना । कोणाची तरी मशिर्दींत तेना । पडिल्ली आसुंये पिशवी ती ॥१४०॥ भिकणां आसतलीं शेरभर । मूठमूठ
काडून भायर । चोळून आपल्या हाताचेर । निवळ करताले मासून फूंक ॥१४१॥ मागीर तातूतलो दाणो एकेक ।
दिताले खावपाक महाजनींक । एक वटेन गाळीय एकार एक । दुसरे वटेन रगडप सुरुच ॥१४२॥ खायत राव म्हणीत
म्हणीत । निवळ दाणे हाताचेर दवरीत । कांय आपल्याय तोंडांत घालीत । पिशवी सौंपयली अशे तरेन ॥१४३॥ दाणे
सौंपतकूच लागली तान । म्हणलें येयात उदक घेवन । काकान हाडलो तांबयो भरून । आपणें पियेवन दिलें
तांकांय ॥१४४॥ काकान पियेतकूच तांकां सांगलें । चल आतां तुजें शौचाक बंद जालें । खंय तुजे ते ब्राह्मण गेले ।
वच तांकां यो घेवन ॥१४५॥ आसूं, मुखार आयली मंडळी । मशीद आदले प्रमाण भरली । फरशीक परत सुरवात
जाली । मोडशी थांबली काकांची ॥१४६॥ हागवणीचेर हें वखद कसलें । वखद म्हणल्यार संतांचे उतर आसलें ।
मेळलें ताकाच जाणें प्रसाद मानलें । ताका ना वखद आनीक ॥१४७॥ हरदा शाराचे एक गृहस्थ । पोटाच्या
दुखण्यान दुयेंत । चवदा वर्सा काडटाले त्रास । उपाय सगले सौंपिल्ले ॥१४८॥ नांव तांचे दत्तोपंत । पडली खबर
कानार शिरडींत । आसात साई महासंत । घालयतात दुखणे दर्शनानूच ॥१४९॥ आयकून अशी कीर्त । गेले वचपाक
शिरडींत । चरण साईचे वंदीत । लागले सांगपाक काकुळटेन ॥१५०॥ बाबा चवदा वर्सा जालीं । पोटाच्या दुखण्यान

१. शिरडीचे माधवराव देशपांडे हांकां एकदां मुळव्याध जाली. तांणी म्हाराजांक सांगलें. म्हाराजांनी म्हणलें, “आमी दनपारां वखद करुया,” ते प्रमाण दनपारां
म्हाराजांनी सोनामुखीचो काडो केलो आनी तातूतलो थोडो माधवरावांक दिलो. तशी मुळव्याध सोमतीच बंद जाली. फुडें दोन वर्सानी तांकां परत मुळव्याध
जाली. म्हाराजांनी आदीं काडो दिल्लो, म्हूण माधवरावांनी स्वताच तयार करून तसलोच काडो घेतलो. पूण तातूतल्यान बेरे जावचे बदला मुळव्याध जडार
पडली. फुडें कांय दिसानी म्हाराजांचे कृपेन ती बंद जाली. सारांश, गूण वखदांत नासता तर तो म्हाराजांच्या हातांत आनी आशिर्वादांत आसतालो.

EEEEEEEEEEEEEEEEE|| श्रीसाईसच्चरीता|| EEEEEEEEEEEEEE
166

॥ अध्याय १३ ॥ करुंक ना कोणाचो घातपात ।
 फाट धरली । जगपाची पसून आस गेली । घालयात ही पिडा एकदांची ॥१५१॥ करुंक ना कोणाचो घातपात ।
 आवयबापायकूय अवमानूक नात । तरीय कित्याक हे त्रास जातात । आसत घडये हें पाप आदल्या जल्मार्चे ॥१५२॥
 फकत संतांचे प्रेमान अवलोकन । संतप्रसाद हेंच आशिर्वचन । तातूतल्यानूच जाता व्याधींचे निरसन । गरज ना
 आनीक कित्याचीच ॥१५३॥ तसोच अणभव दत्तोपंतांक । तेंकतकूच बाबांचो हात माथ्याक । सुसेग दिसलो
 मनाक । मेळटकूच बिबूत आशिर्वाद ॥१५४॥ उपरांत म्हाराजांनी दत्तोपंतांक । दवरुन घेतले कांय दीस आनीक ।
 पोटाच्या तांच्या दुखण्याक । घालयलें हळूहळू कायमचे ॥१५५॥ आसू, अशे हे महानुभाव । कसो सांगू हांव तांचो
 प्रभाव । दुसऱ्यांचे कल्याण होच सभाव । जांकां सद्भाव चराचरांत ॥१५६॥ गावपाक गेल्यार हें उतरांचे स्तोत्र । एका
 परस एक विचित्र । आतां आदल्या आख्याना वयल्यान मुखार । भीमाजीचरित्र चलोवया ॥१५७॥ आसू, बाबांनी
 मागयली उदी । भीमाजीक दिली थोडी । कपलाकूय तांच्या लायली थोडी । दवरलो हात कृपेचो माथ्यार ॥१५८॥
 बिराडार वचपाक आज्ञा जाली । पाटलान चलपाक सुरवात केली । चलतकूच बरीच हुशारी दिसली । गाडये कडेन
 पावले तेन्ना ॥१५९॥ थंयच्यान सांगिल्ले सुवातेसुच वचत । आसली जरी ती अडचणीची सुवात । पूण बाबाच थंय

१. काका महाराजांचे व्हडले भाव रा. गंगाधरपंत हांकां जायर्ती वर्सा पोटाचे दुखणे आसलें. ताणी म्हाराजांची कीर्त आयकली आनी शिरडीक वचून म्हाराजांक गाराणे घालें. म्हाराजांनी ताच्या पोटाक हात लायलो आनी “हांगा दुखता व्हय” अशें विचारले. गंगाधरपंतांनी, “ह्य” म्हणले. तेना म्हाराजांनी “अल्ला बरें करतलो” असो आशिर्वाद दिलो. तेनाच्यान तांचे पोटाचे दुखणे सदां खातीर बरें जाले. अशेच तरेचे दुर्येस नानासाहेब चांदोरकरांक जाल्ले. रातदीप ते सामके तळमळे काडटाले. अनेक वैजकी उपाय जावन पसून कांयच उपेग जालोना. अखेरेक ते म्हाराजां कडेन गेले. म्हाराजांनी तांकां बफी तुपांत घोळोवन खावपाक सांगली. त्या उपायान तांचे दुखणेय कायमचे गेलें.

॥श्रीसार्वसच्चरीति॥

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || अध्याय १३ || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE
 वचपाक सांगीत । हेंच तांचे बहडपण ॥१६०॥ पेटण्यान हालींच पेटिल्ली । म्हूण जमीन आसली वोली । तरीय
 बाबांची आज्ञा मानली । वेवस्था केली थंयसरूच ॥१६१॥ भीमाजीच्यो अनेक वळखी । गांवांत मेळ्ली सुवात
 सुकी । पूण जी सुवात आयली बाबांचे मुख्खीं । सोडून दुसरे कडेन वचप ना ॥१६२॥ थंयच घाले साक दोन । वयर
 पातळावन हांतरूण । मन शांत करून । न्हिदले सुस्त पाटील ॥१६३॥ तेच रातीं अशें घडलें । भीमाजीक सपन पडलें ।
 लहानपणांतले पंतोजी आयले । मारपाक लागले तांकां ते ॥१६४॥ बेताची बडी हातांत । मारुमारून फोडली
 फाट । सवाई जावपा खातीर तोंडपाठ । केले भोव कश्ट शिश्याक ॥१६५॥ ही सवाई तरी कसली । उमळशीक
 आयकुप्यांक लागतली । म्हणून ती जशी आसली । तशीच पुराय दितां हांगा ॥१६६॥

(सवाई)

“जीस गमे पद अन्य गृहीं जर ठेवियलें जणुं सर्पेशिरीं । वाक्य जिचें अति दुर्लभ ज्यापरि दुर्मिळ तें धन लोभिकरीं ।
 कांतसमागम तेंच गमे सुखपर्व नसे जरि वित्त घरीं । शांत मनें निजकांतमतें करि कृत्य ‘सती’ जनिं तीच खरी ॥”
 पूण ही ख्यास्त कित्याक । कळना जाले भीमाजीक । पंतोजी तर सोडिना बडयेक । पेटिल्लो हट्टाकूच तो
 सामको ॥१६७॥ रोखडेंच पडलें दुसरें सपन । तें तर आदले परसूय विलक्षण । कोण तरी एक गृहस्थ येवन । हइड्यार
 बसलो तांच्या ॥१६८॥ हातांत घेतलो वांटपाचो फातर । हइड्याची केली फातर । जिवाचो जालो घुस्मटमार ।
 दिसलें मरण दोळ्यां मुखार ॥१६९॥ सपन सोंपलें लागलो दोळो । तितलोच जिवाक सुसेग मेळ्लो । दुसऱ्या दिसा
 सूर्य उदेवपाक आयलो । जागो जालो पाटील ॥१७०॥ हुशारकाय दिसली बरीच मना । सोंपिल्ली रोगाची कल्पना ।
 वांटणो फातर बडयेच्यो खुणा । याद कोणाक आसली पळोवपाची ॥१७१॥ लोक भास म्हणटात सपनाक । पूण

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || श्रीसवाईसच्चरीता || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE (१६८)

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || अध्याय १३ || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE
 बेरेचदां येता उरफाट्या अणभवाक । सुसेग मेळून त्याच खिणाक । दुख्ख सोंपले पाटलाचें ॥१७२॥ पाटील भोव
 धादोसलो । दिसले पुनर्जलमूच मेळळो । मागीर तो सवकासायेन गेलो । दर्शनाक श्रीसाईच्या ॥१७३॥ पळोवन
 बाबांचें चंद्रमूख । पाटलाक दर्या येदें सूख । दोळ्यांतल्यान खोसयेचें दूक । व्हांवपाक लागलें ताच्या ॥१७४॥
 दवरलें पांयांचेर माथें । आयलें खोसयेचें भरतें । बेताचे बडयेन मारिलें तें । कारण स्पश्ट जालें तेन्ना ॥१७५॥ ह्या
 उपकारांचो उतराई । जावंक शकना हांव हे साई । अशक्य हें म्हणून हे आई । दवरतां फक्त माथें चरणांचेर ॥१७६॥
 हातुंतूच म्हजी भरपाय । हाचे बगर ना आनीक उपाय । अप्रूप अगाध ही सासाय । हे साईमाय तुमची ॥१७७॥ आसुं,
 अशो ते पोवाडे गायत । पाटील म्हयनोभर रावले थंय । फुडें नानांचे उपकार मानीत । जावन धादोशी परतले
 ते ॥१७८॥ अशो तरेन श्रद्धाभक्तीन । पाटील खुशालभरीत मनान । कृतज्ञ जावन साईकृपेन । अदींमदीं येताले
 शिरडीक ॥१७९॥ दोन हात माथें एक । स्थैर्य जाय अनन्य श्रद्धेक । नाका आनीक कांय साईनाथाक । फक्त
 कृतज्ञताय जाय तांकां ॥१८०॥ येतकूच कोणाचेरूय संकश्ट । सत्यनारायणाक आंगयतात । ताचें पुजा एकवत
 करतात । संकश्ट मुक्ती खातीर ॥१८१॥ तशेंच पाटील सत्य-साई एकवत । तेच खातीर करीत । दरेक बिरेस्तारा
 नेमान नित्य । खर सोवळेंपण पाळून ॥१८२॥ लोकांक सत्यनारायण कथा । पाटील अर्वाचीन भक्तीलीलामृता ।
 दासगणूकृत साईचरिता । सप्रेमान वाचीत ॥१८३॥ त्या पंचेचाळीस ग्रंथाध्यायीं । गणुदास भक्तां अनेकांक गाई ।
 तांचे मदल्या साईनाथ अध्यायत्रयी । सत्यसाईकथा ती ॥१८४॥ व्रतां मदीं उत्तम व्रत । पाटील ही अध्यायत्रयी
 वाचीत । मेळळे सूख अपरिमीत । स्वस्थचित्त जाले ॥१८५॥ पाटील सोयन्या धायन्या सांगातान । घरच्यां

१. उपकार जाणणारो. २. हालीच्या काळांतली.

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता ॥ EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE (१६९)

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || अध्याय १३ || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE
 नात्यांतल्यांक घेवन । करताले सत्य-साईंव्रत नेमान । करून मन खुशालभरीत ॥१८६॥ निवेद्याची तीच सवाई ।
 मंगलोत्सव तसोच पाही । थंय नारायण हांगा साई । उणेपण नासलें दोगांय मर्दी ॥१८७॥ पाटलान केली सुरवात ।
 गांवांत तीच जाली वयवाट । ह्या सत्यसाईंव्रताचे पाठ । लागले फाटोफाट जावपाक ॥१८८॥ अशे हे संत कृपाळ ।
 मेलटात तेना उदयकाळ । दर्शनानूच घालयतात संवसार जवंजाळ । काळाक पसून धाडटात परत ॥१८९॥ आतां
 हांगाच्यान फुडली कथा । सांगतली एकल्याची भुरग्या विशीं चिंता । संतासंतांची एकात्मता । चमत्काराचो येतलो
 अणभव ॥१९०॥ नागरीक एक नांदे शारांतलो । जातीचो पारशी गिरेस्त व्हडलो । साईंचो आशिर्वाद जेना मेलळो ।
 पुत्रप्राप्ती जाली ताका ॥१९१॥ मौलीसाहेब थंयचे संत । बाबा तांची वळख दाखयत । पारशी जावन खुशालभरीत ।
 गेलो परत आपल्या गांवा ॥१९२॥ बरी गोड आसा कथा । श्रोत्यांनो आयकात स्वस्थचित्ता । कळटली साईंची
 व्यापकता । तशीच आवयची माया तांची ॥१९३॥ पंत हेमाड साईंक शरण । संतांक श्रोत्यांक करतां नमन । फुडल्या
 अध्यायांत हें निरुपण । आदरान आयकात तुमी ॥१९४॥ संतसज्जनांनो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त
 हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । भीमाजी टिबी निवारणं नांवाचो हो तेरावो अध्याय
 सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथार्थापणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

○ ○ ○

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता ॥ EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE (१९०)